

Cetatea Cavalerilor

Fondator: Col. r. Dr. Constantin MOȘINCAT
 Editor: Asociația Națională a Cavalerilor de Clio
 Editura Tipo MC, Oradea-2020

Cartea Mea e și a Ta! ISSN 2734-6889 -ISSN-L 2734 - 6889

Iuliu Maniu văzut de românii americani

Prof. univ. Dr. Mircea POPA

Născut la Bădăcin-Șimleul Silvaniei, la 8 ianuarie 1873, Iuliu Maniu s-a numărat printre făuritorii României Mari, fiind de-a lungul timpului, unul dintre politicienii români cei mai iubiți și apreciați de contemporani, pentru spiritul său democratic și demofil, care nu iubea trădările și jocurile de culise. Să ne amintim că la cedarea Ardealului, prin odiosul Diktat, el a fost sufletul adunării de protest de la Cluj, el cerând rezistența armată. Cei care i-au urmărit activitatea cunosc de asemenea seria de acțiuni inițiate în parlamentul din Budapesta, altele anterioare, vizând lupta politică dusă de Partidului Național Român. Cu adevărat impresionantă a fost atitudinea sa de la sfârșitul Primului Război Mondial, când, datorită intervențiilor sale ferme, rmata română a păstrat ordinea în Viena și Praga, orașe amenințate de invazia soldaților demobilizați, cuprinși de ideile revoluției bolșevice. Nenumăratele sale inițiative și măsuri luate pentru protejarea populației, vasta muncă organizatorică și politică dusă în vederea obținerii de drepturi pentru poporul român din Transilvania, l-au făcut popular și extrem de apreciat.

După Unire a făcut parte din Consiliul Dirigent, iar mai apoi a fondat Partidul Național-Țărănesc, în numele căruia a condus țara în trei guvenări, 1928-1930, iunie-octombrie 1930, 2 august 1932-6 iunie 1933, luptând împotriva dictaturii regale, carliste, a dictaturii antonesciene și legionare, a ocupației militare sovietice și a regimului comunist. Din această pricină a fost arestat, partidul său desființat la 14 iulie 1947, iar el aruncat în temnița de la Sighet, unde și-a găsit sfârșitul acum 70 de ani, fără să se cunoască locul gropii comune. A fost un politician de modă veche, cu principii ferme și clar formulate, bazate pe o democrație sinceră, pe constituționalism democratic, pe naționalism constructiv și morală creștină.

Întreg lotul de principii a fost publicat sub titlul *Testament Moral Politic*. Ca șef de partid, Maniu s-a bucurat de o imensă popularitate peste hotare, în favoarea sa constituindu-se un grup de sprijin în Statele Unite, unde se sabiliseră de-a lungul timpului numeroși imigranți ardeleni. Centrul lor de acțiune a fost Clevelandul, principalul oraș de comandă românesc, unde s-a editat „Calendarul America”, care a întreținut mereu vie această relație, o delegație impozantă a lor fiind prezentă la serbările Marii Uniri din 1929. Bazat pe un material arhivistic și de presă foarte bogat, excelentul istoric clujean Vasile Pușcaș, care ne-a mai surprins cu astfel de lucrări, propune publicului cititor o carte specială, dedicată relațiilor lui Maniu cu roâmânii americani, carte publicată cu ocazia centenarului Marii Uniri din 2018, la editura Școala Ardeleană.

Cartea beneficiază de un comentariu amănunțit a tuturor etapelor de susținere de care a beneficiat Maniu din partea românilor din SUA, relații și mai puternic consolidate după al Doilea Război Mondial, când, în 1946 a sosit în țară Theodor Andrica de la „Cleveland Press”, preocupat să ajute cât mai mult România în fața valului de sovietizare. Grupările diplomatice românești și-au concentrat la Londra, Paris și Washington, atât în vederea tratatelor de pace, semnate în februarie 1947 la Paris, cât și a ripostei în fața comunismului agresiv.

În 1949 s-a creat la Wasington un Comitet Național Român și s-a depus eforturi pentru lămurirea opiniei publice mondiale cu privire la sacrificarea democrației românești. Peste puțin timp s-a creat la New Yoek Fundația Româno-Americană „Iuliu Maniu”, condusă de sociologul Sabin Manuilă, care, însoțit de Justin Liuba, a dus o activitate statornică pentru apărarea cauzei românești, protestând împotriva

arestării și întemnițării omului politic român, trimițându-se la marile cotidiene americane informații despre soarta sa și a democrației în România.

Îndeosebi jurnalul catolic „America” a scris mult despre starea României postbelice, Maniu fiind numit „martir al democrației creștine”, și „campion al libertății politice a vremurilor noastre”. Datele din bogata prefață lămuritoare sunt completate cu reproducerea materialelor despre Iuliu Maniu conținute de „Calendarul național ilustrat al românilor americani pe anul 1962”, apărut sub egida ziarului românesc „America”, număr dedicat în întregime vieții și activității lui Iuliu Maniu, material echivalând cu o adevărată monografie de proporții.

Colaborările bogate și foarte bine documentate aparțin lui Romul Boilă (*Despre viața și opera lui Iuliu Maniu*), Sabin Manuilă (*Din preocupările lui Iuliu Maniu. Modele de democratizare*), Cornel Bianu (*Gândirea, realizările și planurile economice ale lui Iuliu Maniu*), *Procesul Maniu* (realizat în redacție), texte întregite cu o serie de opinii revelatoare semnate de Reuben F. Markham, Theodor Andrica, Pierre Fr. Thomas, R.H. Hoare, Mark Ethridge, Constantin Vișoianu, la care se adaugă extrase din „România viitoare” (1953), „Cronica românească” (1955), „Foaia poporului” (1955), „Courier Journal” din Louisville (1955), „International Peasant Union Bulletin” (1955), „Solia” (1955), „New York Herald Tribune” (1955), „Cleveland Plain Dealer” (1957), Hal Lehman (1968), Alexandru Cretzianu (1998) etc.

Tuturor acestor documente fundamentale, contând din alalize pertinente privind activitatea celui ucis de Securitate, li se adaugă o secțiune de „Documente”, secțiune în care se publică *Mesajul lui Iuliu Maniu către românii americani* (1946), o serie de condoleanțe la decesul lui Iuliu Maniu, acte ale Fundației Iuliu Maniu sau evocarea lui Constantin Vișoianu din cartea *Misiunile mele* (1997). *Anexele* mai conțin ilustrații și un *Indice de nume*, prin care se completează în mod fericit „dosarul Maniu și SUA”, cu o serie de elemente inedite, fapt pentru care îi suntem recunoscători pentru aducerea acasă a acestor prețioase acte, vădind solidaritatea românilor din exil cu forțele americane locale și cu românii deja încetățeniți în pământul american.